РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян” № 1-а, 1000 София, тел. 986-21-67, 987-55-13,
e-mail:arch@vas.bg

Изх. № 1004

Дата: 04.11.2026 г.

ДО
52-РО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
52_kpv@parliament.bg

С Т А Н О В И Щ Е

ОТ
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ,
представляван от председателя –
адв. Стефан Марчев

ОТНОСНО:
Законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон,
със сигнатура № 52-654-01-142 от 17.09.2026 г.

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

На 17.09.2026 г. в Народното събрание бе внесен Законопроект за изменение и допълнение на Търговския закон със сигнатура 52-654-01-142, който бе публикуван и на официалния сайт на Народното събрание.

Проектът по същество съдържа предложение за изменение на чл. 139, ал.1 ТЗ, което цели да преодолее практическите пречки при свикването на общо събрание на ООД чрез въвеждане на алтернативен метод за уведомяване на съдружниците за предстоящо ОС. Към момента ООД се свиква само с

писмена покана, получена най-малко 7 дни преди заседанието, но според вносителите на законопроекта често съдружници умишлено избягват получаването ѝ, сменят адреса си без предизвестие или живеят трайно в чужбина, което парализира търговската дейност и вземането на важни решения. По този повод се предлага създаването на втори ред за свикване на ОС чрез обявяване на поканата в Търговския регистър най-малко 28 дни преди датата на събранието. Така се твърди, че се премахва нуждата от физическо връчване на хартиени покани, като чл. 139, ал. 1 ТЗ се предлага да се измени по следния начин:

„Общото събрание се свиква чрез обявяване на покана в Търговския регистър най-малко 28 дни преди датата на заседанието или с писмена покана, получена от всеки съдружник най-малко 7 дни преди датата на заседанието. В поканата се посочва и дневният ред.“

В действащия текст на чл. 139, ал. 1 ТЗ се предвижда, че общото събрание се свиква с писмена покана, получена от всеки съдружник най-малко 7 дни преди датата на заседанието, ако не е предвидено друго в дружествения договор. Нормата на чл. 139, ал. 1 ТЗ понастоящем има диспозитивен характер и извън императивно определения минимален срок за известяване на съдружника и писмената форма, в която волеизявлението до последния трябва да бъде обективирано, законът изрично предоставя приоритет на предвидения в дружествения договор ред за свикване на ОС[1]. За сравнение с направеното предложение за изменение на чл. 139, ал. 1 ТЗ по същество се създава алтернативен начин за свикване на ОС, но се отнема досега съществуващата автономия на съдружниците да определят друг ред за свикване, различен от заложения в чл. 139 , ал. 1 ТЗ. И като последица, правилото на чл. 139 , ал. 1 ТЗ от диспозитивно бива превърнато в императивно, уреждайки единствено два начина за свикване на ОС и ограничавайки автономията на волята на съдружниците, включително отнемайки им правото да договорят режим по-благоприятен от законовия, което едва ли може да бъде оценено положително.

Затова и Висшият адвокатски съвет счита, че не е налице легитимна цел, която да оправдава подобни рестрикции върху уставната автономия. В допълнение ВАдвС е на мнение, че въвеждането на фикция за уведомяване не е съответно на ясно изразения персонален характер на ООД и не държи сметка, че действието на вписването и обявяването на актове в Търговския регистър е по отношение на трети лица, каквито

[1] Оттук и в съдебната практиката последователно се приема, че ако в дружествения договор е предвиден конкретен способ за връчване на поканата за свикване на общото събрание на съдружниците, то този способ има приоритет пред останалите способи за връчване и ако не бъде спазен, връчването е нередовно. Вж. Решение № 5 от 05.09.2013 г. на ВКС по т. д. № 785/2011 г., II т. о., ТК, Решение № 5 от 05.09.2013 г. на ВКС по т. д. № 785/2011 г., II т. о., ТК; Решение № 84 от 05.06.2014 г. на ВКС по т. д. № 1220/2013 г., II т. о., ТК, така и Решение № 196 от 22.11.2013 г. на ВКС по т. д. № 665/2012 г., II т. о., ТК.

съдружниците не са. Предложеното изменение на чл. 139, ал. 1 ТЗ накърнява и гарантираното в чл. 123 ТЗ право на участие в управлението, което действа и като защитна линия по отношение на възможността за изключване на съдружник в ООД, уредена в чл. 137, ал.1, т. 2 ТЗ .

Допълнителни съображения:

1. Исторически дружеството с ограничена отговорност, като правно организационна форма за извършване на стопанска дейност, за първи път бива уредено в Германия със специалния закон за дружествата с ограничена отговорност от 1892 г, последван от австрийския закон от 1906 г., които пък служат като първоизточници на рецепция за българския Закона за дружествата с ограничена отговорност от 1924 г., доколкото подобна дружествена форма е непозната за Търговския ни закон от 1897 г. Още тогава с правилото на чл. 45, ал. 1 от ЗДОО (отм.) законодателят ни поставя акцент върху дружествената автономия в съчетание с нуждата от реално узнаване за провеждането на ОС, доколкото текстът на отменения чл. 45 ЗДОО предвижда, че „*свикването на събранието трябва да се обяви по начина, определен от дружествения договор; ако той не съдържа никакви наредби в това отношение, то трябва да се съобщи на отделните съдружници, чрез препоръчани писма. Между деня, в който е направено последното обнародване или в който е предадено последното писмо на пощата, и деня на събранието трябва да има най-малко седем* дни“. И понастоящем тъкмо връчването на индивидуални покани до съдружниците чрез препоръчано писмо е в основата на диспозитивния модел, възприет в Германия[2] и Австрия[3]. Под влияние на немската правна традиция това разрешение е възприето и в Гърция[4] и Италия[5]. Дори този съвсем

[2] Съгласно § 51 GmbHG свикването на събранието на съдружниците се извършва чрез отправяне на покана с препоръчано писмо до всеки съдружник с предизвестие от най-малко една седмица. Оригиналният текст на разпоредбата е достъпен на https://dejure.org/gesetze/GmbHG/51.html.

[3] § 38, ал. 1 и ал. 2 GmbHG съдържа диспозитивно правило за връчване на поканите за ОС чрез препоръчано писмо при липса на друг уговорен в дружествения договор маниер на връчване, респективно срок.Оригиналният текст на правилото е достъпен на https://ris.bka.gv.at/NormDokument.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10001720&FassungVom=2026-09-05&Artikel=&Paragraf=38&Anlage=&Uebergangsrecht=&ShowPrintPreview=True.

[4] Според чл. 10 от Νόμος 3190/1955, κωδικοποιημένος με τον 5042/2023, достъпен на https://www.lawspot.gr/nomothesia/n-3190-1955/arthro-10-nomos-3190-1955-sygklisis-tis-syneleyseos/, поканите за свикване на ОС следва да са в писмена форма и да бъдат връчени на съдружниците с препоръчано писмо/ доказателство за извършено връчване на адреса, който е посочен в дружествените книги в чл. 25 от същия закон поне 8 дни преди провеждането на ОС.

[5]Правилото на Art. 2479-bis, чийто текст е достъпен на https://www.wipo.int/wipolex/en/legislation/details/16608, изисква уведомяване за провеждането на ОС на всеки от съдружниците по начин, който осигурява своевременното узнаване за дневния ред на ОС. При липса на изрично уговорен в дружествения договор метод на уведомяване, се изисква поканата да се изпрати чрез препоръчано писмо „lettera raccomandata“ поне 8 дни преди провеждането на събранието. Вж. Ventoruzzo, M., Experiments in Comparative Corporate Law: The Recent Italian Reform and the Dubious Virtues of a Market for Rules in the Absence of Effective Regulatory Competition. Bocconi Legal Studies Research Paper No. 06-02, Texas International Law Journal, Forthcoming, European Company and Financial Law Review Vol. 2, No. 2, p. 44, available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=556601.

лаконичен сравнителноправен и исторически преглед е достатъчен, за да се види, че ratio legis при уредбата на ООД като дружествена форма и в частност - при свикването на ОС, е насочена към гарантиране на уставна автономия в съчетание с диспозитивен и субсидиарно приложим законов режим, който цели да се осигури индивидуалното уведомяване на съдружниците в ООД, за да се гарантира ефективното упражняване на правото на управление, с което пък се отчита и засиленият персонален елемент при този тип дружества.

Затова и предложението за създаване у нас на императив модел чрез ограничаване на начините за свикване на ОС при ООД е в разрез с принципа на автономията на волята в дружественото право. При това положение дори и в текста на чл. 139 ал.1 ТЗ да бъде създаден алтернативен способ за разгласяване на поканата – чрез обявяване в Търговския регистър, **то задължително следва да остане и възможността в дружествения договор да се предвиди друг ред за свикване на общото събрание, като се запази съществуващият приоритет на уговореното в дружествения договор пред субсидиарния законов ред.**

2. При все това остават и съмненията, доколко въвеждането на фикция за узнаване чрез обявяване на поканата в Търговския регистър е съобразено с персоналния елемент в ООД и не нарушава членственото право на съдружниците да участват в управлението и да бъдат осведомени. Макар и капиталово дружество, дружеството с ограничена отговорност е със засилени персонални елементи. Между съдружниците съществува относително пряка връзка, откъдето и възприемането на заложения в чл. 223, ал. 3 ТЗ модел на свикване на ОС на АД се оказва да не е удачен поради затворения персонален характер на ООД. Публикуването на покана в търговския регистър или в официален бюлетин е предпочитан способ за свикване на общото събрание при акционерните дружества не само поради чисто капиталовия им характер, но и поради големия брой акционери, който може динамично да се променя. Същевременно в уредбата на акционерното дружество няма аналогична на съществуващата в ООД възможност за изключване на акционер, респективно за приемане на решения за допълнителна парична вноска. С оглед на това следва да се обмисли дали допускането на фиктивно уведомяване чрез Търговския регистър не би превърнало свикването на общото събрание в ООД в оръжие за злоупотреба от страна на мажоритарния съдружник за елиминиране на неудобни малцинствени съдружници, без възможност за лична защита и възражения.

3. Автоматичното пренасяне на модела на свикване на общото събрание чрез обявяване на покана в търговския регистър размива и границата между публичните акционерни дружества и затворените ООД. От предложението за изменение на чл. 139, ал. 1 ТЗ се вижда, че решаващата законодателната концепция, която прозира в действащата редакция на текста, а именно, че за редовността на свикването е важна доказаността на факта на своевременното получаване от съдружника на поканата за събранието, бива изоставена, което Висшият адвокатски съвет не намира за оправдано. Защото публикацията в търговския регистър не гарантира, че поканата реално е достигнала до знанието на съдружника, което пък поставя под съмнение възможността за ефективно упражняване на правото на участие в управлението и осведомяване (чл. 123 ТЗ). В допълнение вменяването в дълг на съдружниците непрекъснато да следят регистърните партиди е правно и житейски неоправдано. Да не говорим, че оповестителното действие на вписванията и обявяванията в търговския регистър по чл. 7 ЗТРРЮЛНЦ по правило се разпростира само по отношение на третите добросъвестни лица[6].

4. Предложената уреда не отчита и че моментът на подаване на заявлението за обявяване на поканата и моментът на реалното ѝ публикуване от длъжностното лице по регистрацията не съвпадат. При евентуален отказ, указания или спиране на регистърното производство, възниква неяснота от кой момент се счита, че тече минималният срок за предизвестие, както и дали поканата изобщо е била валидно обявена преди заседанието.

5. При все това правилото на чл. 139, ал. 1 ТЗ в действителност е повод за противоречия в съдебната практика, доколкото тъкмо посочените от вносителите на проекта проблеми – съдружници, които сменят адреса си без предизвестие или живеят трайно в чужбина, дават повод за нееднаквото решаване на въпроса дали в подобни хипотези са приложими правилата за връчване по ГПК. Според някои съдебни състави не може да се правят аналогии с реда, предвиден в ГПК за връчване на призовки и съобщения[7],

[6] В Решение № 85 от 14.07.2022 г. по дело 968/2021 на Върховен касационен съд решаващият състав разглежда въпроса дали вписването в търговския регистър на решения на общото събрание на съдружниците се счита за узнаване с оглед началния момент на срока по чл. 74, ал. 2, предл. второ ТЗ. Съдът приема, че вписването не се счита за узнаване, тъй като публичността на търговския регистър по чл. 11 ЗТРРЮЛНЦ не означава публичност на всички вписвания. Узнаването на решенията следва да бъде доказано, а не се презюмира от вписването, като изрично е посочено, че публичността на регистъра не презумира узнаване на решенията или действията по свикване от страна на съдружниците, тъй като върху тях не лежи задължение непрекъснато да правят справки по партидата на дружеството.

[7] Така Решение № 737 от 28.06.2005 г. на ВКС по гр. д. № 3/2005 г., ТК; Решение № 196 от 17.12.2009 г. на ВКС по т. д. № 20/2009 г., II т. о., ТК, Решение № 196 от 17.12.2009 г. на ВКС по т. д. № 20/2009 г., II т. о., ТК.

включително с аргумент, че ТЗ е специален закон по отношение на ГПК и в него се съдържат изрични разпоредби относно свикването и провеждането на общото събрание на съдружниците в ООД[8]. Други съдебни състави споделят диаметрално противоположното виждане, а именно че връчването на поканата може да бъде осъществено чрез всички възможни и допустими способи, в това число и чрез способите на процесуалния закон за връчване на съдебни книжа[9].

Тези и други противоречия доказват необходимостта от законови изменения, които обаче едва ли следва и могат да са логически ограничени само до текста на чл. 139, ал. 1 ТЗ.

В тази връзка и Висшият адвокатски съвет е на мнение, че усъвършенстването на правната регламентация на дружественото право не трябва да бъде фрагментарен и инцидентен процес, а следва да бъде резултат от мащабна реформа, с каквато цел и понастоящем е сформирана и работна група към Министерство на правосъдието.

Поради изложените причини Висшият адвокатски съвет не подкрепя законопроекта за изменение и допълнение на Търговския закон със сигнатура 52-654-01-142 и дата на постъпване 17.09.2026 г.

С уважение,

STEFAN NIKOLAEV MARCHEV
Digitally signed by STEFAN NIKOLAEV MARCHEV
Date: 2026.11.04 17:09:04 +02'00'

АДВ. СТЕФАН МАРЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

[8] Решение № 224 от 12.01.2012 г. на ВКС по т. д. № 886/2010 г., II т. о., ТК.

[9] Така Определение № 614 от 26.02.2025 г. по т. д. № 2332/2024 г., т. к., I Т. О. на ВКС, Решение № 10 от 21.03.2019 г. по т. д. № 1316/2018 г., т. к., I Т. О. на ВКС, Определение № 50429 от 16.06.2023 г. по т. д. № 1763/2022 г., т. к., I Т. О. на ВКС.